

ANKARA MOGAN ÇEVRESİ GEÇ PLEYİSTOSEN YAŞLI KALIŞLERİN ARAZİ GÖZLEMLERİ

Ceren Küçükuysal^a, Emre Şimşek^b, Zeynep Arı^b

^a MTA Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığı, 06800, Ankara

^b MTA Genel Müdürlüğü, Deniz ve Çevre Araştırmaları Dairesi Başkanlığı, 06800, Ankara
(kucukuysal09yahoo.com.tr)

ÖZ

Kalkritler ya da kalişler yarı-kurak ve kurak iklim koşullarını değerlendirmede kullanılan önemli materyallerdir. Kaliş, temel tanımıyla, yüzeysel; karasal; öncelikle kalsiyum karbonat birikimleri olup; toz, yumru veya oldukça sert formlarda gelişen, kalsiyum karbonatın ortama eklenmesi ile vadoz ortam veya sıg toprak profillerinde, temel kayalarda ve sedimanlarda kalsiyum karbonatça doygunlaşma sonucu oluşan yapıdır.

Mogan Gölü, Ankara yakınlarında yer alan sarımsı kahverengi alüvyal yelpaze ürünü içerisinde yer alan kalişler çalışılmıştır. Çalışılan kesit birbirinden 120 cm uzaklıkta olan 3 farklı kaliş seviyesini içerir. Her bir seviyenin kalınlığı 60 cm ile 80 cm arasındadır. Morfolojilerine göre çalışılan kalişler olgun olmayan toz ve yarı olgun olan yumru şeklinde sınıflandırılabilir. Kalsiyum karbonat miktarlarını temel alan gelişim seviyelerine göre ise 3. seviye, yarı olgun ve yüksek kalsiyum karbonat içeriklidir. Hidrolojik durumları vadoz ortamda oluştuklarını göstermektedir. Yüksek kalsit miktarı nedeniyle, yoğun mikrit içerikli, yüzen taneli ve köpek dişi çimento özellikli kalkrit olarak tanımlanır. Mogan çevresinde yer alan ve çalışılan kalişler geç Pleyistosen yaşlı olup, belirgin özellikleri nedeni ile yarı kurak iklim koşulları altına oluşmuş oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kalkrit, yarı-kurak, geç Pleyistosen, Ankara

FIELD OBSERVATIONS OF THE LATE PLEISTOCENE CALCRETES IN MOGAN AREA, ANKARA

Ceren Küçüküysal^a, Emre Şimşek^b, Zeynep Arı^b

^a General Directorate of MTA, Geological Research Department, 06800, Ankara

^b General Directorate of MTA, Marine and
Environment Research Department, 06800, Ankara
(kucukuysal09yahoo.com.tr)

ABSTRACT

Calcretes or caliches are very important materials for interpreting the semi-arid to arid climatic conditions. It is basically a near surface, terrestrial accumulation of predominantly calcium carbonate, which occurs in a variety of forms from powdery to nodular to highly indurated, resulting from the cementation and displacive/replacive introduction of calcium carbonate into soil profiles, bedrock and sediments in areas where vadose and shallow phreatic groundwaters become saturated with respect to calcium carbonate.

The studied calcretes are found in the yellowish-brown colored alluvial fan deposits near Mogan Lake, Ankara. The studied section comprises of 3 calcrete horizons 120 cm apart from each other. The length of the each calcrete horizon is approximately 60cm to 80 cm. According to their morphology, the studied calcretes are classified as powdery in immature stage and nodular in semi-mature stage. Their development stages with respect to the amount of CaCO₃ included are stage 3; semi-mature with pronounced amount of %CaCO₃. Hydrological setting of the evaluated calcretes belongs to vadoze zone environment. Because of high calcite content, they are called calcretes with dense continues masses of micrite, floating grains and dog-tooth cement microstructure. The studied calcretes of late Pleistocene age with the diagnostic features imply the formation under semi-arid climatic conditions in Mogan area, Ankara.

Keywords: Calcrete, semi-aridity, Late Pleistocene, Ankara